

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU: MUZYKA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 63 IM. ANNY JASIŃSKIEJ WE WROCŁAWIU

I. Wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego:

Program nauczania Muzyka przeznaczony jest do realizacji zajęć muzycznych w klasach 4–7 szkoły podstawowej. W programie zawarte zostały treści nauczania realizujące wymagania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, przewidywane osiągnięcia uczniów, kryteria oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów i metody ich sprawdzania.

II. Cele kształcenia – wymagania ogólne

1. Rozwijanie indywidualnej i zespołowej ekspresji muzycznej przez różnorodne formy aktywności.
2. Rozumienie funkcji muzyki i jej języka oraz wykorzystanie tej wiedzy przy odbiorze, wykonywaniu i tworzeniu muzyki.
3. Świadomy odbiór muzyki uwzględniający znajomość kontekstu kulturowego, historycznego i społecznego.
4. Inicjowanie i realizowanie indywidualnych oraz zespołowych działań muzycznych w szkole i środowisku lokalnym.
5. Wykorzystywanie nowych technologii do zapisu, tworzenia, przetwarzania i odbioru muzyki.
6. Rozumienie powiązań muzyki z innymi obszarami wiedzy i działaniami artystycznymi.
7. Rozwijanie własnych zainteresowań muzycznych i kształtowanie tożsamości kulturowej, w tym lokalnej i regionalnej.
8. Rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz doświadczanie oddziaływania muzyki na dobrostan i pewność siebie.

III. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Wybrane wymagania szczegółowe zostały oznaczone jako należące do modułu kultura. Dodatkowo w poszczególnych działach przewidziano wymagania do wyboru, które nauczyciel wybiera do realizacji z klasą, tj. przynajmniej jedno wymaganie w ramach danego działu.

1. Uczeń jako twórca i wykonawca:

- 1) interpretuje muzykę i wyraża emocje przez śpiew, grę na instrumentach, ruch i taniec, słuchanie oraz tworzenie;
- 2) wykonuje zróżnicowane utwory, m.in. z repertuaru tradycyjnego, ludowego, patriotycznego, popularnego, klasycznego, a także realizuje własne propozycje repertuarowe – moduł kultura;

- 3) śpiewa i recytuje: solo lub w zespole, unisono lub wielogłosowo, z zachowaniem naturalnej postawy ciała i emisji głosu;
- 4) indywidualnie lub zespołowo wykonuje utwory, ćwiczenia i akompaniamenty na instrumentach melodycznych i niemelodycznych, dbając o jak najlepszy sposób gry, brzmienie i wyraz artystyczny;
- 5) porusza się do muzyki w sposób zgodny z jej charakterem i reaguje na sygnały muzyczne podczas zabaw i innych działań muzyczno-ruchowych;
- 6) tańczy indywidualnie lub zespołowo, stosuje podstawowe kroki i figury minimum trzech tańców narodowych (krakowiaka, kujawiaka i poloneza) i minimum dwóch spośród tańców ludowych, towarzyskich lub współczesnych;
- 7) identyfikuje w otoczeniu różnorodne brzmienia oraz źródła dźwięku, wykorzystuje je do realizacji zadań muzycznych, w tym zadań z użyciem nowych technologii;
- 8) odgrywa wybrane role w zespole muzycznym (np. dyrygenta, chórzysty, członek zespołu, solisty i inne), planuje i uzgadnia z innymi przebieg, interpretację i prezentację zadania muzycznego;
- 9) wyjaśnia pojęcia związane z podstawowymi elementami muzyki (np. rytm, melodia, metrum, tempo, dynamika), wykorzystuje tę wiedzę w działaniu, tworząc własne interpretacje;
- 10) koduje i dekoduje muzykę, wykorzystując notację muzyczną lub dowolne inne symbole, podczas działań korzysta z narzędzi analogowych lub cyfrowych;
- 11) rejestruje i przetwarza dźwięki oraz udostępnia nagrania, szanując prawa autorskie i wykonawcze;
- 12) wykorzystuje narzędzia cyfrowe do działań twórczych i współpracy w zespole.

Wymagania do wyboru. Uczeń:

- 1) indywidualnie lub zespołowo realizuje układy ruchowe, uzgadnia ich przebieg z innymi; inspirowane się dostępnymi przykładami, twórczo je przekształca i wykorzystuje własne pomysły;
- 2) improwizuje i tworzy krótkie formy muzyczne głosem, ruchem i na instrumentach, swobodnie lub według określonych zasad, testuje własne pomysły i modyfikuje je na podstawie informacji zwrotnej;
- 3) tworzy ilustracje dźwiękowe, inscenizacje i akompaniamenty, wykorzystując ruch, gestodźwięki, głos, przedmioty codziennego użytku, instrumenty lub aplikacje i programy komputerowe.

2. Uczeń jako słuchacz:

- 1) zachowuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi w danym kontekście kulturowym podczas uczestnictwa w różnorodnych wydarzeniach muzycznych – moduł kultura;
- 2) interpretuje słuchaną muzykę za pomocą wybranych środków wyrazu i narzędzi, m.in. ruchu, słowa, gestodźwięków, instrumentów, rekwizytów, narzędzi cyfrowych, działań plastycznych lub literackich;

- 3) rozpoznaje instrumenty muzyczne, grupuje je ze względu na sposób wydobycia dźwięku i identyfikuje ich brzmienie w słuchanych utworach;
- 4) dzieli się swoimi doświadczeniami, wypowiada się na ich temat, używając wybranych pojęć związanych z głosami ludzkimi i technikami wokalnymi, formami (np. piosenka, pieśń, kanon, koncert, symfonia), gatunkami i stylami muzycznymi (np. opera, balet, musical, muzyka filmowa, tradycyjna, pop, rock, jazz, hip-hop), rodzajami zespołów wykonawczych (muzyka wokalna, instrumentalna, wokalo-instrumentalna, solo, w zespole, w chórze, w orkiestrze i inne) – moduł kultura;
- 5) określa funkcje słuchanej muzyki (np. rozrywkowa, religijna, obrzędowa, sygnalizacyjna) zgodne z jej charakterem i kontekstem – moduł kultura;
- 6) analizuje charakter i przebieg zróżnicowanych stylistycznie utworów, odnajduje cechy charakterystyczne i wypowiada się na ich temat, stosuje przy tym podstawowe pojęcia dotyczące elementów muzyki – moduł kultura;
- 7) wyjaśnia, jaką rolę odgrywa muzyka w mediach, reklamie, filmie, grach komputerowych, podaje lub tworzy przykłady jej zastosowania i oddziaływania na odbiorcę – moduł kultura.

Wymagania do wyboru. Uczeń:

- 1) wykorzystuje pojęcia dotyczące teatru muzycznego: scenografia, choreografia, libretto, akt, scena, uwertura, aria, podaje przykłady utworów scenicznych i określa ich gatunek – moduł kultura;
- 2) opisuje w słuchanych utworach treści niezwiązane z muzyką (np. fabuła, ilustracyjność, emocjonalność, wartości i powiązania z innymi obszarami wiedzy oraz działaniami artystycznymi), formułuje nieoczywiste pytania i dociekliwie szuka na nie odpowiedzi – moduł kultura.

3. Uczeń jako uczestnik kultury:

- 1) określa i uzasadnia swoje preferencje muzyczne, poszukuje informacji o wybranych przez siebie twórcach i wykonawcach oraz prezentuje je innym – moduł kultura;
- 2) rozpoznaje melodię i słowa hymnu państwowego i wykonuje go z zachowaniem należytej postawy, wyjaśnia okoliczności jego powstania i wykonywania – moduł kultura;
- 3) wykonuje wybrane pieśni patriotyczne i na podstawie samodzielnie wyszukanych informacji wyjaśnia ich kontekst historyczny, formułuje opinię na temat ich roli dawniej i obecnie oraz wskazuje utwory współczesne o podobnej funkcji – moduł kultura;
- 4) omawia cechy polskiej muzyki tradycyjnej i wskazuje je w utworach z różnych okresów historycznych, w tym ze współczesności, stosuje wybrane pojęcia związane z folklorem, wyszukuje samodzielnie informacje na temat tradycji własnego regionu – moduł kultura;

- 5) rozpoznaje w słuchanych lub oglądanych utworach polskie tańce narodowe; wskazuje ich charakterystyczne cechy i kontekst kulturowy – moduł kultura;
- 6) rozpoznaje wybrane utwory Fryderyka Chopina i innych kompozytorów polskich, formułuje opinię na temat znaczenia ich twórczości dla polskiej i światowej kultury dawniej i współcześnie – moduł kultura;
- 7) formułuje opinię na temat działalności artystycznej Ignacego Jana Paderewskiego, wyjaśnia jej znaczenie dla odzyskania przez Polskę niepodległości i porównuje z przykładami działalności współczesnych artystów zaangażowanych społecznie – moduł kultura;
- 8) rozpoznaje i wykonuje hymn Unii Europejskiej, wyjaśnia historyczny i literacki kontekst jego powstania i wykonywania;
- 9) samodzielnie wyszukuje informacje na temat tradycji muzycznych przynajmniej dwóch innych kultur, w tym jednej pozaeuropejskiej, porównuje je z polskimi tradycjami muzycznymi i formułuje na ich temat opinię, szanując różnorodność tych tradycji – moduł kultura.

Wymagania do wyboru. Uczeń:

- 1) dokumentuje i prezentuje elementy dziedzictwa muzycznego swojej rodziny, szkoły lub społeczności, wykorzystuje dowolne formy ekspresji i dowolną technologię – moduł kultura;
- 2) wskazuje przykłady wykorzystywania muzyki w działaniach społecznych i sam lub we współpracy z innymi wykorzystuje muzykę w sprawie istotnej dla niego lub społeczności – moduł kultura;
- 3) rozpoznaje po jednym utworze muzycznym z sześciu różnych okresów historycznych: średniowiecza, renesansu, baroku, klasycyzmu, romantyzmu i muzyki XX–XXI wieku, identyfikuje kompozytora, określa zespół wykonawczy i inne cechy charakterystyczne utworu – moduł kultura.

4. Uczeń w relacji ze sobą i innymi:

- 1) ocenia wpływ muzyki na własne samopoczucie i emocje, stosuje muzykę jako narzędzie wspierające jego dobrostan;
- 2) wyjaśnia i stosuje zasady higieny głosu podczas recytacji i śpiewu;
- 3) wyjaśnia i stosuje zasady higieny słuchu w codziennym życiu podczas słuchania i wykonywania muzyki;
- 4) porusza się ze świadomością własnego ciała oraz jego położenia i ruchu w przestrzeni;
- 5) dokonuje samooceny wykonania zadania muzycznego, wyciąga wnioski, planuje i w miarę możliwości wdraża zmiany;
- 6) przyjmuje informację zwrotną na temat wykonania zadania muzycznego i udziela jej z poszanowaniem uczuć i potrzeb innych;
- 7) określa bezpieczne dla siebie granice w relacjach z innymi i zachowuje je podczas zabaw ruchowych, tańca i gry na instrumentach.

Wymagania do wyboru. Uczeń:

- 1) proponuje utwory do słuchania i wspólnego wykonywania, porównuje własne upodobania z gustami innych osób i z poszanowaniem odmienności, formułuje opinię na ich temat lub rozmawia o nich;
- 2) proponuje zabawy i działania integracyjne z wykorzystaniem muzyki, współpracuje z innymi podczas ich przebiegu i dba o dobrą atmosferę w grupie.

W ramach zajęć muzyki uczniowie zdobywają doświadczenia edukacyjne, które wspierają ich rozwój osobisty, kulturalny, psychiczny i społeczny oraz budują poczucie sprawczości. Doświadczenia edukacyjne mają charakter praktyczny, wzmacniają kompetencje fundamentalne i przekrojowe oraz rozwijają umiejętności komunikacyjne i współpracę. Nauczyciel wybiera z uczniami do realizacji co najmniej jedno doświadczenie edukacyjne w każdym roku szkolnym:

- 1) uczestniczy w wydarzeniu z muzyką na żywo (np. koncercie, spektaklu muzycznym, audycji muzycznej lub innym wydarzeniu);
- 2) w grupie współtworzy wydarzenie artystyczne (np. koncert, spektakl, występ, dla społeczności klasowej, szkolnej lub lokalnej), analizuje potrzeby odbiorców, planuje działania, uczestniczy w procesie twórczym, dzieli role, angażuje się w działania wykonawcze i organizacyjne, prezentuje efekty publiczności;
- 3) pracując w grupie, realizuje projekt łączący muzykę z innymi obszarami wiedzy i działaniami artystycznymi (np. festiwal nauki, film, teledysk, podcast, grę terenową, prezentację multimedialną);
- 4) indywidualnie lub w grupie tworzy utwór z wykorzystaniem: głosów, instrumentów lub narzędzi cyfrowych, także przy wsparciu sztucznej inteligencji;
- 5) bierze udział (na żywo lub online) w zwiedzaniu instytucji kultury albo spotkaniu z muzykiem, wykonawcą lub kompozytorem, artystą ludowym lub przedstawicielem innego zawodu muzycznego;
- 6) indywidualnie lub w grupie realizuje badanie dotyczące zainteresowań muzycznych innych osób lub wpływu muzyki na życie społeczne (rodziny, szkoły, społeczności), prezentuje jego wyniki;
- 7) projektuje własną playlistę utworów muzycznych, prezentuje ją, opisując kryteria doboru i poddaje pod dyskusję, formułuje także opinię o playlistach innych uczniów;
- 8) projektuje własną mapę wydarzeń muzycznych, prezentuje ją, opisuje kryteria doboru i poddaje pod dyskusję, formułuje także opinię o mapach innych uczniów;
- 9) bada właściwości materiałów, buduje z nich prosty instrument i wykorzystuje go w ćwiczeniach twórczych.

IV. Kryteria oceniania:

Ocenianie ma na celu wspieranie ucznia w procesie uczenia się. Nauczyciel kładzie nacisk na ocenianie postępów indywidualnych ucznia, a nie tylko porównuje jego osiągnięcia z normą.

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także:

- szczególnie interesuje się muzyką, posiada szeroką wiedzę z zakresu zasad muzyki i kultury muzycznej,
- prezentuje bardzo wysoki poziom umiejętności muzycznych, wykazuje się kreatywnością i inwencją twórczą,
- ma wzorowo zorganizowany warsztat pracy,
- jest wyróżniająco aktywny na lekcjach,
- samodzielnie i twórczo rozwija indywidualne uzdolnienia artystyczne i zainteresowania muzyczne na zajęciach pozalekcyjnych, np. w zespole wokalnym, zespole instrumentalnym, zespole tanecznym,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w praktycznych i teoretycznych zadaniach muzycznych,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- analizuje i bada elementy muzyki, starając się zrozumieć budowę formalną utworu oraz jego przekaz emocji i treści,
- jest inicjatorem i realizatorem działań muzycznych w szkole i środowisku lokalnym,
- wykazuje gotowość do współpracy w zespole, angażuje się emocjonalnie w podejmowane działania,
- prezentuje swoje umiejętności muzyczne w szkolnych i środowiskowych uroczystościach, akademiach, imprezach artystycznych,
- posługuje się technologią cyfrową do zapisu, tworzenia, przetwarzania i odbioru muzyki,
- reprezentuje szkołę w konkursach i przeglądach muzycznych,
- uczestniczy w życiu kulturalnym poprzez udział w koncertach i spektaklach muzycznych.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który opanował na wysokim poziomie zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki, a ponadto:

- posługuje się w szerokim zakresie zdobytymi wiadomościami w praktycznych i teoretycznych zadaniach muzycznych,
- rozpoznaje na podstawie obserwacji różne zjawiska związane z muzyką oraz związki muzyki z literaturą i dziedzinami sztuki,
- realizuje pomysły muzyczne, rozwijając własne uzdolnienia i zainteresowania muzyczne,
- ma bardzo dobrze zorganizowany warsztat pracy,
- wykazuje dużą aktywność na lekcji,
- starannie wykonuje ćwiczenia praktyczne,
- bardzo dobrze wywiązuje się z powierzonych zadań,
- potrafi obronić swój pogląd i postawę twórczą,
- jest zawsze przygotowany do zajęć.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy w stopniu dobrym, a także:

- potrafi wykorzystać zdobyte wiadomości i umiejętności w ćwiczeniach i zadaniach muzycznych,
- stara się wywiązywać ze swoich obowiązków,
- ma dobrze zorganizowany warsztat pracy,
- samodzielnie rozwiązuje typowe zadania praktyczne i teoretyczne,
- zazwyczaj pracuje systematycznie i efektywnie (indywidualnie i w zespole),
- poprawnie formułuje wnioski,
- dobrze wywiązuje się z powierzonych zadań,
- bierze czynny udział w zajęciach lekcyjnych.

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który częściowo opanował zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki oraz:

- najczęściej uzyskuje dostateczne oceny częściowe,
- wykonuje typowe ćwiczenia i zadania muzyczne o średnim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela,
- nie zawsze pracuje systematycznie,
- rzadko uczestniczy w dyskusjach i pracach zespołowo-grupowych,
- przejawia niezdecydowanie i powściągliwość w działaniach muzycznych,
- ma słabo zorganizowany warsztat pracy.

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który na poziomie elementarnym opanował zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania muzyki, a także:

- z pomocą nauczyciela realizuje ćwiczenia i zadania muzyczne o łatwym stopniu trudności,
- nie potrafi samodzielnie wykonać działań w poszczególnych formach aktywności,
- nie pracuje systematycznie,
- niestarannie wykonuje ćwiczenia,
- niechętnie podejmuje działania muzyczne,
- biernie uczestniczy w zajęciach,
- trudno mu zorganizować swój warsztat pracy,
- nie wywiązuje się z obowiązków i powierzonych zadań.

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum wiadomości określonych programem nauczania oraz:

- nie przejawia zainteresowania przedmiotem oraz nie wykazuje żadnej inicjatywy w podejmowaniu działań związanych z aktywnością muzyczną,
- wyraża lekceważący stosunek do przedmiotu,
- nie podejmuje prób współdziałania w zespole, dezorganizuje jego pracę,
- jest nieprzygotowany do lekcji,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego, nie uzupełnia ćwiczeń,

- nie wykazuje żadnej chęci poprawy oceny,
- nie uczestniczy w wydarzeniach muzycznych, nie wykazuje szacunku dla dóbr kultury.

Ocena niedostateczna nie jest wynikiem braku możliwości i uzdolnień muzycznych ucznia, ale wynika z jego całkowitej niechęci do realizacji zadań edukacyjnych i lekceważącego stosunku do przedmiotu.